

پیش‌ها و پانچ‌ها

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصوبه‌ها شیخ محمد صالح المنجد حفظه الله تعالى

موضوع:**اخلاق؛ مکارم اخلاق؛ تزکیه و تهذیب نفس****بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ****پرسش****نویسنده: حسین مرادی****تاریخ: ۱۳۹۹/۳/۲۴**

بسیاری از مردم و چه بسا مؤمنان را می‌بینیم که از وقتشان به درستی استفاده نمی‌کنند و زمان پرت زیاد و مفید کمی دارند و به نظر می‌رسد که یکی از بزرگ‌ترین مشکلات در این حوزه، عدم برنامه‌ریزی یا ضعف آن باشد. اگر ممکن است درباره‌ی ضرورت و کیفیت برنامه‌ریزی توضیح بدهید و بفرمایید که یک مؤمن باید زندگی خود را به چه بخش‌هایی تقسیم کند و برای هر بخش چه مقدار زمان بگذارد؟

پیشاپیش از شما عالمان خداترس و بی‌ادعا سپاسگزارم.

پاسخ**تاریخ: ۱۳۹۹/۳/۲۸**

برنامه‌ی مناسب برای هر مؤمن، بسته به وضعیّت او در زندگی متفاوت است؛ زیرا به عنوان مثال، کارهایی که یک مؤمن متأهل باید انجام دهد، با کارهایی که یک مؤمن مجرد باید انجام دهد تفاوت دارد، یا کارهایی که یک مؤمن مجرد شاغل می‌تواند انجام دهد، با کارهایی که یک مؤمن مجرد غیر شاغل می‌تواند انجام دهد تفاوت دارد، ولی حق آن است که این تفاوت، بیشتر از حیث کمی است و از این رو، می‌توان نوع و ماهیّت کارهای مؤمنان را تا حدّ زیادی یکسان دانست و به هفت بخش تقسیم کرد:

۱. عبادت و خودسازی

هر مؤمن باید وقت کافی و مناسبی برای ارتباط با خداوند بگذارد؛ چراکه ارتباط کافی و مناسب با خداوند، اصل همه‌ی کارهاست و بدون آن، هیچ کاری برکت نخواهد داشت و به نتیجه‌ی مطلوب نخواهد انجامید. ارتباط کافی و مناسب با خداوند، ارتباطی است که دل را زنده و عقل را روشن نگاه می‌دارد و مانع رسوخ غفلت و تکرار گناه می‌شود و اخلاق را اصلاح و نفس را قوی می‌کند

و از این طریق، زمینه را برای انجام بهتر و بیشتر کارهای دیگر فراهم می‌سازد. ارتباط با خداوند، از طریق مراقبت بر نمازهای واجب و مستحب، ذکر بسیار در طول شبانه‌روز، دعا و مناجات در خلوت، استغفار برای گناهان خصوصاً در سحرگاه و انجام کارهای خیر برای خشنودی خداوند تحقق می‌یابد؛ چنانکه علامه منصور هاشمی خراسانی حفظه الله تعالی، در **نامه‌ی ارزشمند خود که حاوی سی دستور اخلاقی است**، پیش از هر چیز، به این کارها سفارش فرموده است.

۲. زمینه‌سازی برای ظهور خلیفه‌ی خداوند

هر مؤمن باید وقت کافی و مناسبی برای کمک به ظهور خلیفه‌ی خداوند بگذارد؛ چراکه این کار، مهم‌ترین تکلیف هر مؤمن پس از عبادت و خودسازی است و از این رو، هیچ کاری جز عبادت و خودسازی، نباید او را از انجام آن بازدارد. هر چند بدون زمینه‌سازی برای ظهور خلیفه‌ی خداوند، عبادت و خودسازی نیز از او پذیرفته نمی‌شود و از این رو، عبادت و خودسازی نیز نباید او را از زمینه‌سازی برای ظهور خلیفه‌ی خداوند بازدارد. زمینه‌سازی کافی و مناسب برای ظهور خلیفه‌ی خداوند، از طریق **عضویت در پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر علامه منصور هاشمی خراسانی حفظه الله تعالی** و سپس ارتباط مستقیم و مستمر با اساتید و مسؤولان نهضت و سپس مشارکت عملی در اجرای طرح‌ها و برنامه‌های مقرر و انجام درست و کامل وظایف محول شده زیر نظر آنان انجام می‌شود.

۳. کسب علم درباره‌ی عقاید، اخلاق و احکام دین

هر مؤمن باید وقت کافی و مناسبی برای افزایش دانش خود درباره‌ی دین بگذارد؛ چراکه هر چه دانش او درباره‌ی دین افزایش یابد، عبادت و خودسازی او عمیق‌تر و عارفانه‌تر و زمینه‌سازی او برای ظهور خلیفه‌ی خداوند بهتر و مؤثرتر می‌شود. امن‌ترین راه و آسان‌ترین روش برای افزایش دانش خود درباره‌ی عقاید، اخلاق و احکام دین، مراجعه‌ی روزانه به پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر علامه منصور هاشمی خراسانی حفظه الله تعالی و مطالعه‌ی مطالب متنوع آن است؛ چراکه این پایگاه، معتقد و ملتزم به تبیین عقاید، اخلاق و احکام دین بر بنیاد یقینیات و مسلمات اسلامی است و مطالب متنوع آن، به مهم‌ترین مسائل مطرح برای مسلمانان جهان پاسخ می‌دهد، بر خلاف سایر پایگاه‌های موجود که چنین اعتقاد و التزامی ندارند و تنها به تبیین برخی مسائل، از نگاه یک مذهب خاص، با تکیه بر دلایلی غیر یقینی و غیر مسلم می‌پردازند و از این رو، مراجعه به آن‌ها وقت زیادی می‌گیرد و فایده‌ی کمی دارد.

۴. کسب روزی حلال به قدر ضرورت

هر مؤمنی که نفقه‌ی او توسط پدرش یا شخصی دیگر تأمین نمی‌شود، ناگزیر به یافتن راهی مناسب برای تأمین نفقه‌ی خود است و راه مناسب برای تأمین نفقه‌ی او، اشتغالش به کاری است که

از یک سو مشروع باشد و از سوی دیگر مانع انجام سه کار پیشین نشود؛ چراکه بدون شک زندگی در فقر، بهتر از اشتغال به کاری نامشروع یا اشتغال به کاری است که مانع از انجام عبادت و خودسازی، یا زمینه‌سازی برای ظهور خلیفه‌ی خداوند، یا کسب علم درباره‌ی عقاید، اخلاق و احکام دین می‌شود؛ با توجّه به اینکه هدف از زندگی، کسب درآمد نیست، بل رستگاری از آتش و رسیدن به بهشت است که با عبادت و خودسازی و زمینه‌سازی برای ظهور خلیفه‌ی خداوند و کسب علم درباره‌ی عقاید، اخلاق و احکام دین حاصل می‌شود و با این وصف، کسب درآمد تا حدّی موجه و مجاز است که هدف از زندگی را نقض نکند. از اینجا دانسته می‌شود کسانی که به بهانه‌ی تأمین نفقه‌ی خود و خانواده‌ی‌شان، در عبادت و خودسازی، یا زمینه‌سازی برای ظهور خلیفه‌ی خداوند، یا کسب علم درباره‌ی عقاید، اخلاق و احکام دین کوتاهی می‌کنند، زیان کارند و در روز قیامت، پشیمان خواهند شد و حسرت خواهند خورد؛ همچنانکه صرف وقت و نیرو برای کسب درآمدی بیشتر از حدّ ضرورت، ظلم به خویشان است و به پشیمانی و حسرت خواهد انجامید؛ مگر برای کسی که درآمد بیشتر از حدّ ضرورتش را صرف عبادت و خودسازی و زمینه‌سازی برای ظهور خلیفه‌ی خداوند و کسب علم درباره‌ی عقاید، اخلاق و احکام دین می‌کند. از این رو، علامه منصور هاشمی خراسانی حفظه الله تعالی خطاب به یاران خود فرموده است:

«از دنیا به چیزی اندک که شکم را از درد و تن را از سرد برهاند بسنده کنید و نیروی‌تان را برای آخرت بگذارید! مبادا بینم‌تان که گرفتار دنیا بید و وقتی برای آخرت نمی‌یابید! ... چه می‌کنید با این پول که بر روی آن نقش بتان است و از لمس آن وضو باید گرفت؟! گویی لعنت بر آن نوشته شده یا نحوست در آن مستتر است! ... از دنیا به قدر کفاف قانع باشید و چیزی از آن که ضرورت ندارد را ضروری ندانید. چه می‌کنید با این پول اگر نان کافی برای خوردن و لباس کافی برای پوشیدن و جای کافی برای خوابیدن دارید؟! آیا از یک شکم بیشتر توانید خورد یا از یک بدن بیشتر توانید پوشید یا از یک جا بیشتر توانید خوابید؟! پول بیشتر از نیاز باری بر گردن است، پس آن را ببخشید و خود را آسوده کنید! صخره‌ای در پیراهن سبک‌تر از پولی در آن است که به آن نیازی ندارید، ولی شما وزنش را احساس نمی‌کنید! پس طمع را از دل برانید و حرص را از سر بیندازید! تعلق را فرو کاهید و توقع را پایین آورید! قناعت را جامه‌ی خود گردانید و سادگی را زیور خود قرار دهید! چاله‌ها را با صرفه‌جویی پر کنید و دژه‌ها را با صبر فرو پوشانید! باری اکنون که از مرگ گزیری نیست، در حالی بمیرید که برای آخرت کوشانید، نه برای دنیا؛ زیرا کوشش برای آخرت با مرگ به ثمر می‌رسد و کوشش برای دنیا با مرگ بر باد می‌رود! هنگامی که ندا شنیده می‌شود کسی از شما که آزاد است بی‌درنگ به سویش می‌شتابد و کسی از شما که گرفتار است می‌گوید: خانه را چه کنم؟»

پیشه را چه کنم؟ بدهی را چه کنم؟ آن را چه کنم؟ این را چه کنم؟ پس بدین سان باز می‌ماند، در حالی که از زیان کاران است»^۱.

۵. ورزش و تربیت بدنی

هر مؤمن باید وقت کافی و مناسبی برای حفظ و افزایش سلامت و نیروی جسمانی خود بگذارد؛ چراکه جسم او مرکب او برای رسیدن به بهشت است و با این وصف، معلوم است که هر چه مرکب سالم‌تر و نیرومندتری داشته باشد، زودتر و آسان‌تر به بهشت می‌رسد. به همین دلیل، علامه منصور هاشمی خراسانی حفظه الله تعالی فرموده است: «ورزش کن؛ چراکه مؤمن قوی از مؤمن ضعیف بهتر است»^۲. البته برای رسیدن به این مقصود، نیازی به حضور در باشگاه‌های ورزشی و عرصه‌های تخصصی نیست، بلکه انجام صحیح و مستمر نرمش‌ها و فعالیت‌هایی نظیر پیاده‌روی، دوندگی، کوه‌نوردی و شنا (آب‌بازی) می‌تواند کافی باشد.

۶. ارتباط مناسب با خانواده، خویشاوندان و همسایگان

هر مؤمن باید وقت کافی برای ارتباط مناسب با خانواده، خویشاوندان و همسایگان خود بگذارد؛ زیرا خانواده، خویشاوندان و همسایگان او حقوقی دارند که ادای‌شان واجب است و با این وصف، نباید آنان را فراموش کرد، یا از آنان برید؛ مگر اینکه از زمره‌ی گمراهان باشند و امیدی به هدایت‌شان نرود و ارتباط با آنان به عبادت و خودسازی، یا زمینه‌سازی برای ظهور خلیفه‌ی خداوند، یا کسب علم درباره‌ی عقاید، اخلاق و احکام دین زیان برساند؛ چراکه در این صورت، ارتباط با آنان واجب نیست، بلکه حرام است؛ چنانکه خداوند فرموده است: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ مِنْ أَرْوَاجِكُمْ وَأَوْلَادِكُمْ عَدُوًّا لَكُمْ فَاحْذَرُوهُمْ»^۳؛ «ای کسانی که ایمان آوردید! هرآینه برخی از همسران و فرزندان شما دشمنانتان هستند، پس از آنان برحذر باشید» و فرموده است: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَلْهَكُمْ أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ»^۴؛ «ای کسانی که ایمان آوردید! اموالتان و فرزندانانتان شما را از ذکر خداوند مشغول نکنند و هر کس این کار را بکند، از زیان کاران است» و فرموده است: «قُلْ إِنْ كَانَ آبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ وَإِخْوَانُكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ وَأَمْوَالٌ اقْتَرَفْتُمُوهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا وَمَسَاكِنُ تَرْضَوْنَهَا أَحَبَّ إِلَيْكُمْ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَجِهَادٍ فِي سَبِيلِهِ فَتَرَبَّصُوا حَتَّى يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرِهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ»^۵؛ «بگو اگر پدرانانتان و فرزندانانتان و برادرانتان و همسرانتان و خویشاوندانتان و اموالی که گرد آورده‌اید و کسب‌وکاری که از کسادش می‌ترسید و خانه‌هایی که خوش می‌دارید

۱. گفتار ۱۱۶

۲. نامه‌ی ۱۶، فقره‌ی ۲۹

۳. التَّغَابُنُ / ۱۴

۴. المَنَافِقُونَ / ۹

۵. التَّوْبَةُ / ۲۴

نزد شما از خداوند و پیامبرش و جهاد در راهش محبوب‌ترند، پس منتظر باشید تا خداوند عذابش را بیاورد و خداوند گروه فاسقان را هدایت نمی‌کند».

۷. استراحت و تفریح کافی و سالم

انجام کارهای پیشین، نیروی زیادی از مؤمن می‌گیرد، در حالی که انسان ضعیف است و از این رو، نیاز به استراحت دارد؛ چنانکه خداوند فرموده است: «يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُخَفِّفَ عَنْكُمْ وَخُلِقَ الْإِنْسَانُ ضَعِيفًا»؛ «خداوند می‌خواهد که به شما تخفیف دهد و انسان ضعیف آفریده شده است». بنابراین، هر مؤمن باید وقت کافی و مناسبی برای استراحت بگذارد، تا نیروی لازم برای انجام کارهای پیشین را باز یابد؛ همچنانکه هرگاه از کارهای پیشین فراغت یافت، می‌تواند به فکر تفریح باشد؛ چراکه تفریح نیز گونه‌ای استراحت است و به ارتقاء سلامت و نشاط روحی کمک می‌کند، مشروط به اینکه آلوده به حرام نباشد یا از کاری واجب باز ندارد.^۲

این‌ها رؤوس کارهایی است که هر مؤمن باید در طول شبانه‌روز انجام دهد تا «حیات طیبه» داشته باشد و به سعادت دنیا و آخرت دست یابد و با این وصف، روشن است که کوتاهی در هر یک از آن‌ها، به معنای خسران است و به پشیمانی و حسرت در روز قیامت می‌انجامد.

تعليقات

پرسش‌ها و پاسخ‌های فرعی

تاریخ: ۱۳۹۹/۳/۳۰

نویسنده: حسین

پرسش فرعی ۱

سؤالی که در خصوص برنامه‌ی زندگی یک مؤمن ایجاد می‌شود این است که جایگاه کسب علم و آگاهی در رشته‌های مختلف تجربی، ریاضی، اجتماعی و مواردی مانند اکتشافات و اختراعات کجاست؟ آیا لازم نیست که یک مؤمن برای اشتغال بهتر و کارآمدتر در حوزه‌ی اختصاصی خود، مهارت و دانش کسب کند، یا به اختراعات و تولید تجارب و مهارت‌های سودمند بپردازد؟ پیشاپیش از وقتی که صرف می‌کنید سپاسگزارم.

تاریخ: ۱۳۹۹/۴/۸

پاسخ به پرسش فرعی ۱

حقیقت آن است که آشنایی با موضوعات غیر دینی «علم» محسوب نمی‌شود، بل «فن» به معنای حرفه، مهارت و هنر محسوب می‌شود که گونه‌ای «فضل» است و به بهبود زندگی دنیا

۱. النساء/ ۲۸

۲. در این باره، بنگرید به: پرسش و پاسخ ۴۰۳.

کمک می‌کند. از این رو، کسب آن به ذات خود ارزشی ندارد و نباید وقت و نیروی محدود مؤمن را بگیرد، مگر اینکه در ذیل یکی از سه موضوع زیر بگنجد:

۱. زمینه‌سازی برای ظهور خلیفه‌ی خداوند

مانند آشنایی با کامپیوتر و برنامه‌نویسی برای دعوت به سوی خلیفه‌ی خداوند در فضای مجازی و آشنایی با انواع مهندسی برای ساخت ابزارهایی که به تبلیغ دین یا اقامه‌ی آن یا مقابله با دشمنان آن کمک می‌کنند و آشنایی با پزشکی و پرستاری در زمان جهاد برای مداوای مؤمنان آسیب‌دیده و جامعه‌شناسی و روان‌شناسی برای کمک بهتر و بیشتر به هدایت مردم؛ مشروط به اینکه از یک سو به انگیزه‌های شخصی و مادی آلوده نباشد و از سوی دیگر با موافقت و تحت نظارت دفتر علامه منصور هاشمی خراسانی حفظه الله تعالی باشد.

۲. کسب روزی حلال به قدر ضرورت

هر مؤمنی که نفقه‌ی او توسط دیگران تأمین نمی‌شود، ناگزیر به یافتن راهی مناسب برای تأمین نفقه‌ی خود است و راه مناسب برای تأمین نفقه‌ی او، می‌تواند کسب و به‌کارگیری یک حرفه، مهارت و هنر باشد؛ مشروط به اینکه مانع از انجام سه کار مهم‌تر یعنی عبادت و خودسازی، زمینه‌سازی برای ظهور خلیفه‌ی خداوند و کسب علم درباره‌ی عقاید، اخلاق و احکام دین نشود.

۳. استراحت و تفریح کافی و سالم

هر مؤمنی که از انجام شش کار مهم‌تر فراغت یافت، می‌تواند وقت استراحت و تفریح خود را به آشنایی با موضوعی غیر دینی و کسب یک حرفه، مهارت و هنر اختصاص دهد.

بایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصوب‌ها شیخ خراسانی
 مجلس خبرگان رهبری

